

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av anpassad
grundskola vid Ferlinskolan**

i Filipstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av den anpassade grundskolan på Ferlinskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Ferlinskolan är en skolenhet med både grundskola och anpassad grundskola. Denna granskning omfattar endast den anpassade grundskolan på Ferlinskolan. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Ferlinskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att all personal inom den anpassade grundskolan får den kompetensutveckling de behöver för att kunna göra undervisningen tillgänglig.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att ge eleverna på den anpassade grundskolan förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare på anpassad grundskola att samverka kring betyg och bedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar av måluppfyllelsen för den anpassade grundskolan på skolenheten, så att de utgör ett tydligt underlag för beslut om vilka insatser huvudmannen behöver genomföra och vilket stöd som rektorn behöver.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 12 januari 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån

identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:816) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2, 5, 6, 8, 13 §§ skollagen (2010:800).

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp delar av utbildningen men viss uppföljning och analys saknas. Undervisningens kvalitet och förutsättningar följs upp på olika sätt, bland annat genom att rektorn regelbundet gör lektionsbesök samt genom regelbundna elevhälsomöten med fokus på både gruppens och individens behov. Det genomförs även regelbundet enkäter. Vidare följer rektorn upp elevernas kunskapsprogression både över tid samt löpande fyra gånger per läsår då lärarna bedömer elevernas kunskaper gentemot betygskriterierna och dokumenterar detta i ett digitalt system. Kunskapsresultaten analyseras på elevhälsomöten tillsammans med elevernas mentor, tillika

lärare¹, och elevhälsans professioner. Höstterminen 2024 uppmärksammades bland annat att måluppfyllelsen i idrott och hälsa var låg och att det berodde på att eleverna haft begränsade möjligheter att träna på simning på grund av att kommunen stått utan simhall. Fokus för analys och insatser läggs främst på de elever vars kunskaper inte befaras uppfylla betygskriterierna för betyget E. Det gör att samtliga elevers progression inte uppmärksammas i samma utsträckning. Läraren har regelbundet individuella samtal med eleverna, främst med fokus på trygghet, och resultatet av dessa samtal sammanställs till rektorn. Sammantaget följs delar av den anpassade grundskolan upp, men i viss mån saknas en bred uppföljning och analys.

Rektorn gör vissa bedömningar av styrkor och utvecklingsbehov på den anpassade grundskolan. En viktig styrka som rektorn identifierat är elevernas närhet till och delaktighet i grundskolans verksamhet, vilket ger goda förutsättningar för sociala sammanhang och flexibilitet. Skolformen har också god tillgång på personal och resurser. På Ferlinskolan, som omfattar såväl grundskola som anpassad grundskola, pågår ett utvecklingsarbete kring struktur i undervisningen och ledarskapet i klassrummet. Behovet av detta är dock inte identifierat utifrån den anpassade grundskolan specifikt. Det pågår inte heller något annat utvecklingsarbete utifrån identifierade behov för just den anpassade grundskolan. Beslut om utvecklingsinsatser eller inköp av material och hjälpmedel utgår i begränsad utsträckning från rektorns egen analys utan beror i hög grad på ifall personalen efterfrågar stöd eller självmant uttrycker behov. Resursfördelning i form av personal utgår från elevernas behov och anpassas även under läsårets gång utifrån förändrade behov som framkommer på bland annat elevhälsomöten. Exempelvis har rektorn beslutat om ökade resurser för att ge eleverna möjlighet att få mer simträning för att förbättra elevernas resultat i ämnet idrott och hälsa.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar i viss mån utbildningen utifrån ett fokus på tillgänglig lärmiljö. En övervägande del av undervisningen bedrivs av lärare som varken är behöriga för anpassad grundskola eller har lärarlegitimation. Läraren och elevassistenterna som utgör arbetslaget har ämneslagsmöten tillsammans. De deltar även i arbetslagsmöten tillsammans med personal från särskild undervisningsgrupp och förberedelseklass samt i träffar med personal som arbetar i anpassad grundskola på andra skolor i kommunen. Vidare träffar läraren elevhälsans professioner på elevhälsomöten en gång per termin. Övriga lärare som undervisar på anpassad grundskola ingår

¹ Det är en lärare på skolan som är elevernas mentor och som undervisar eleverna på den anpassade grundskolan i en majoritet av ämnena. Härfter i beslutet benämner vi hen som läraren.

dock inte i något av dessa sammanhang. Trots avsaknaden av behörighet och möjlighet för undervisande lärare att utbyta erfarenheter finns det inga riktade kompetensutvecklingsinsatser för skolformen. Det finns inte heller några gemensamma forum för personalen inom skolformen där kompetensutveckling sker. Skolans specialpedagog träffar regelbundet läraren men utöver detta nyttjas elevhälsans kompetens för kompetensutvecklande insatser som exempelvis handledning i låg utsträckning och främst om personal själva efterfrågar stöd. Elevhälsans professioner har inte heller inom andra områden tydliga uppdrag utifrån den anpassade skolformens behov, exempelvis kring studie- och yrkesvägledning.

Rektorn organiserar utbildningen så att den möjliggör flexibilitet. Eleverna kan läsa en kombination av ämnen, ämnesområden eller följa grundskolans kursplaner. Lär miljön begränsas dock av avsaknaden av ett aktivt arbete kring hjälpmedel och andra verktyg som främjar elevers lärande samt utifrån kompetensmässiga begränsningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att all personal inom den anpassade grundskolan får den kompetensutveckling de behöver för att kunna göra undervisningen tillgänglig.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det görs begränsade insatser för att ge lärare, elevassistenter och elevhälsans professioner stöd och kompetensutveckling utifrån att utveckla kvalitet och tillgänglighet i den anpassade grundskolan. Personal i olika yrkesroller, såväl med och utan relevant kompetens, behöver systematiskt få stöd i sitt yrkesutövande för att utveckla kvaliteten i undervisningen, annars finns det risk för att undervisningen inte ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina behov och förutsättningar.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att kartlägga behov av kompetensutveckling hos samtlig personal som arbetar i den anpassade grundskolan. Kartläggningen kan sedan ligga till grund för planering av kompetenshöjande insatser och utbildning. Sådana insatser kan med fördel kombineras med att utveckla arbetet med handledning och stöd mellan olika professioner inom verksamheten.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elever och elevhälsa samt observationer och inkommen dokumentation.

Struktur

Undervisningen har en tydlig struktur som är välbekant för eleverna men syftet med olika arbetsmoment är inte tydligt. Lektionerna börjar generellt sett med någon form av gemensam uppstart där lärarna presenterar vad eleverna ska arbeta med och hur det ska gå till. En majoritet av lärarna skriver också upp på tavlan vad som ska ske under lektionen, och i viss mån förekommer även bildstöd. Däremot tydliggör inte alla lärare syftet med lektionen och arbetsmomenten. Det är inte tydligt för eleverna vilken kunskap de ska utveckla med olika uppgifter och lärarna kopplar sällan arbetsmoment till elevernas vardag eller framtida liv. De flesta lektioner har ett tydligt och gemensamt avslut på lektionen med en kort repetition kring vad eleverna arbetat med, men det är sällan avslutet kopplar till lektionens syfte eller inbjuder till reflektion vare sig enskilt eller i grupp. Vidare möjliggör lärarna i viss mån för eleverna att samarbeta och lära tillsammans, exempelvis i muntliga moment i ämnena svenska och engelska eller när de spelar spel i matematik. Lärare och elevassistenter är aktiva i att stötta den sociala interaktionen. Dock arbetar eleverna i hög grad individuellt på lektionerna.

Variation och stimulans

Undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation. Lärarna växlar på ett balanserat sätt mellan praktiska och teoretiska uppgifter för att eleverna ska bibehålla fokus och engagemang under lektionens gång. Lärarna och elevassistenter är uppmärksamma på

elevernas energinivå och anpassar aktiviteter både individuellt och för hela gruppen. Det förekommer att enstaka elever behöver ta en paus eller röra på sig, exempelvis genom att ta en kort promenad, för att sedan återgå till arbetsuppgifterna. Ofta avslutas lektionerna med ett spel eller en frågesport för att lägga in lekfulla moment som uppskattas av eleverna. Eleverna får ett aktivt lärarstöd genom att läraren förklarar på olika sätt eller delar upp moment och ger konkreta exempel. Exempelvis använder läraren i svenska information om en elevs personliga omständigheter för att tydliggöra en grammatisk företeelse. Dock finns inte något gemensamt arbete kring att använda hjälpmedel i syfte att förbättra elevernas förutsättningar för lärande. Visserligen använder personalen i viss mån individanpassade hjälpmedel i undervisningen, men det varierar mellan lärare. Det varierar även om lärarna använder hjälpmedel på gruppnivå, såsom tidshjälpmedel.

Det varierar mellan lärare i vilken utsträckning de planerar och genomför undervisningen på en nivå så att eleverna stimuleras och utmanas. Det finns en stor individuell variation inom elevgruppen och eleverna arbetar ofta individuellt utifrån sin årskurs och den egna kunskapsnivån. Dock varierar det i vilken utsträckning lärarna utmanar samtliga elever utifrån sina individuella förutsättningar, och det förekommer att elever blir passiva eller tappar intresset för uppgifterna. Detta medför att undervisningen inte fullt ut skapar de förutsättningar som krävs för att eleverna ska stimuleras och utmanas att nå så långt som möjligt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever att utvecklas så långt som möjligt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen bara till viss del anpassas så att alla elever blir utmanade och stimulerade utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Det medför en risk att alla elever inte utvecklas så långt som möjligt och att eleverna tappar intresset för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna som undervisar på anpassad grundskola förutsättningar att tillsammans diskutera hur de kan utveckla arbetet med att planera undervisningen utifrån elevers behov. Rektorn kan exempelvis initiera diskussioner där lärarna tillsammans ges möjlighet att dela med sig av såväl

framgångsfaktorer som utmaningar i undervisningen. Detta kan med fördel utgå från rektorns uppföljning av elevernas kunskapsresultat.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elever och elevhälsa samt observationer och inkommen dokumentation.

Deltagande i samhällsliv

Det genomförs vissa insatser för att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet, men arbetet saknar en långsiktig planering och struktur. I den anpassade grundskolan finns ett kontinuerligt arbete för att ge eleverna erfarenheter av lokalsamhällets förenings- och kulturliv exempelvis genom utflykter till museer, bibliotek och friluftsanläggningar. Dessa besök struktureras i vissa fall med förberedande och efterföljande uppgifter. Exempelvis har eleverna i samband med besök på ett närliggande konstmuseum fått välja ut en tavla som de sedan berättat om för de andra eleverna om när de var tillbaka på skolan. Dock är arbetet för att ge eleverna kunskap om arbetslivets förutsättningar begränsat. Visserligen genomför eleverna i årskurs 8 praktisk samhällslivsorientering (prao) på en arbetsplats och eleverna får viss studie- och yrkesvägledning inför gymnasievalet, men utöver det finns inget strukturerat arbete med att ge eleverna konkreta erfarenheter och kunskaper om närsamhällets arbetsliv, vilka möjligheter som finns efter studierna eller arbete med att motverka att eleverna begränsas av stereotypa föreställningar om kvinnligt och manligt. Det görs enstaka insatser kring att ge eleverna förutsättningar att leva och verka i en digitaliserad vardag men arbetet saknar en tydlig struktur. Studie- och yrkesvägledarens kompetens används endast i begränsade delar i den anpassade grundskolans arbete med att förbereda eleverna till att kunna delta i samhällslivet som aktiva medborgare.

Trygghet i sociala sammanhang

Rektorn och personalen arbetar aktivt för att skapa en trygg miljö för eleverna. Personalen arbetar aktivt för att främja tryggheten genom att vara ständigt närvarande bland eleverna och fångar upp elevernas behov när de uppstår, exempelvis om en enskild elev har behov av en personal med sig i ett visst sammanhang. För eleverna på den anpassade grundskolan genomförs även förebyggande insatser så som att eleverna byter om inför idrotten utan att någon annan elevgrupp är närvarande i omklädningsrummet bredvid och att mobiltelefoner inte är tillåtna i omklädningsrummen. Det finns även en hög grad av vuxennärvaro i allmänna utrymmen på skolan. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs på olika sätt, bland annat genom enkäter och enskilda samtal. Enkätsvaren redovisas dock på skolenhetsnivå, vilket gör att det är de enskilda trygghetssamtalen som är den främsta informationskällan för eleverna på den anpassade grundskolan. Läraren som genomför samtalen sammanställer resultaten och delger rektorn. Analysen av de senaste resultaten visar att eleverna i hög grad känner sig trygga i verksamheten och att det främjande och förebyggande arbetet är välfungerande.

Personalen arbetar aktivt för att eleverna ska få delta i olika sammanhang utanför den egna undervisningsgruppen. Alla elever har en tillhörighet i en grundskoleklass. Eleverna får därigenom möjlighet att delta i olika sociala aktiviteter och friluftsdagar tillsammans med grundskolan. Eleverna i den anpassade grundskolan har möjlighet att delta i samtliga aktiviteter som grundskolans elever gör, så som rastaktiviteter, att delta i elevrådet och arbeta i skolans gemensamma café. Utifrån individuella förutsättningar deltar eleverna i den anpassade grundskolan i olika grad och om eleven behöver det finns även möjlighet för elevassistenter att följa med eleven på olika aktiviteter för att skapa trygghet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att ge eleverna på den anpassade grundskolan förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det idag saknas en tydlig struktur i arbetet med att förbereda eleverna för kommande yrken och studier. I arbetet används endast studie- och yrkesvägledares kompetens i liten omfattning. I arbetet med att ge eleverna förutsättningar till ett aktivt

deltagande i samhället ingår förutom att utveckla kontakter med kultur, förenings- och arbetsliv även att ge eleverna möjligheter och förutsättningar att bli medvetna om sig själva och sina möjligheter, samt att bidra till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Därav är det också viktigt att ta tillvara på kompetensen hos en studie- och yrkesvägledare. Utan en tydlig plan och struktur för hur detta ska uppnås finns risk att alla elever inte ges möjligheter att bli medvetna om sig själva och förberedda på att göra framtida val som påverkar deras delaktighet i samhället.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att kartlägga arbetet kring elevernas delaktighet i samhällslivet samt förberedelser för framtida yrke och studier. Utifrån vad som framkommer behöver rektorn rikta fortbildningsinsatser samt organisera forum för samverkan och planering av arbetet. I arbetet behöver rektorn se till att det hos personalen finns den kunskap som krävs samt att personal med adekvat kompetens kring studie- och yrkesvägledningsfrågor ingår.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Fortlöpande bedömning av elevernas kunskapsutveckling

Lärarna bedömer regelbundet elevernas kunskaper och anpassar i viss mån undervisningen utifrån bedömningarna, men återkopplingen till eleverna är inte alltid tydlig. Det finns ett digitalt system där lärarna dokumenterar sina

bedömningar av elevernas kunskaper och fyra gånger per läsår följs dessa bedömningar upp av rektorn. Flera lärare ger eleverna möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt och i olika situationer i undervisningen. Eleverna arbetar med olika typer av uppgifter och lärarna är i de flesta fall aktiva och närvarande i att stötta och uppmärksamma elevernas arbete. Lärarna har goda förutsättningar för att löpande bedöma elevernas kunskaper och anpassar även uppgifterna utifrån det, främst genom att underlätta ifall uppgifter är för svåra. I de fall en elevassistent genomför en uppgift tillsammans med en eller flera elever stämmer läraren och elevassistenten av elevernas arbete direkt efter lektionen. I samband med utvecklingssamtal får eleven och hans vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling och hur skolarbetet fungerar. Flera lärare ger också eleverna viss återkoppling efter genomförda arbetsmoment och lyfter fram vad eleverna gjort bra och vad de behöver arbeta vidare med. Arbetet med att ge konstruktiv och främjande återkoppling till eleverna varierar dock mellan lärare och även i viss mån utifrån i vilken grad eleverna själva efterfrågar det.

Lärarnas samverkan i bedömningsarbetet

Det saknas en strukturerad samverkan mellan lärarna kring bedömningsfrågor. För lärarna som undervisar på den anpassade grundskolan finns det inte något gemensamt forum för samverkan kring bedömningsfrågor. Det finns visserligen avsatt tid för diskussioner kring bland annat bedömning i ämneslagen på skolan, men dessa ämneslag är gemensamma med lärarna på grundskolan och är inte organiserade utifrån den anpassade grundskolan. Läraren har vid vissa tillfällen möjlighet att diskutera exempelvis styrdokument eller värdeord med personal från andra enheter samt specifika bedömningar med rektorn och biträdande rektor vid de regelbundna uppföljningarna av elevernas resultat som genomförs. Dock saknas möjlighet för de lärare som undervisar i ett enskilt ämne att delta i något gemensamt arbete kring bedömning. Om lärare efterfrågar stöd finns möjligheten att diskutera bedömningar med biträdande rektor men en strukturerad samverkan mellan lärarna som undervisar på den anpassade grundskolan saknas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare på anpassad grundskola att samverka kring betyg och bedömning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte har organiserat en strukturerad samverkan för alla lärare inom den anpassade skolformen kring betyg och bedömning. Visserligen finns det forum för lärarna att diskutera bedömningsfrågor tillsammans med lärare på grundskolan, men det finns inget gemensamt forum där lärarna som undervisar i den anpassade grundskolan kan diskutera bedömningsfrågor utifrån den aktuella skolformen. Det medför en risk att bedömningar och betyg inte blir likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för alla undervisande lärare att samverka i syfte att utveckla bedömarkompetens samt skapa en gemensam förståelse för styrdokumentet och värdeorden. Lärarna behöver även ges möjligheter att diskutera och utveckla metoder för att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och utifrån dessa ge eleverna framåtsyftande återkoppling. Detta är särskilt viktigt för de lärare som saknar behörighet. Det är viktigt att både lärare som har stor del av sin undervisning i skolformen och de som endast undervisar vissa ämnen ges möjlighet att delta i arbetet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Huvudmannen gör vissa självständiga bedömningar av kvaliteten och om syftet med utbildningen uppfylls. Huvudmannen tar del av kvalitetsrapporten för den anpassade grundskolan på Ferlinskolan samt av rektorns beskrivning av verksamheten. Skolchefen följer upp frånvaro, kränkingsanmälningar och tar del av elevernas kunskapsresultat. I kommunen finns en samordnare för den anpassade grundskolan som även är biträdande rektor på enheten. Hen har tillsammans med rektorn bidragit till att det system som används även fungerar för dokumentation av kunskapsresultat inom den anpassade grundskolan. I övrigt saknas dock insamling av relevanta underlag för huvudmannen att möjliggöra en självständig bedömning av om utbildningen i den anpassade grundskolans syfte uppfylls. I flera fall är underlag gemensamma med underlag för grundskolan på samma enhet, exempelvis vad gäller enkätsvar. Skolchef har en nära kommunikation med rektorn och är väl insatt i den anpassade grundskolans förutsättningar, men i det systematiska kvalitetsarbetet tar huvudmannen få egna initiativ kring den anpassade grundskolan och förlitar sig på att rektorn och biträdande rektor informerar om eventuella behov som kan finnas i verksamheten.

Huvudmannen har relativt god kännedom om de lokalmässiga och resursmässiga förutsättningarna, men gör inte på ett systematiskt sätt egna kartläggningar eller analyser av om den anpassade grundskolans förutsättningar och behov gällande till exempel lärares kompetens och lärverktyg. Det finns goda förutsättningar för verksamheten att få stöd från huvudmannen kring exempelvis inköp av lärverktyg eller behovsanpassad utrustning. Dock skapar sig inte huvudmannen en egen bild av dessa behov utöver då rektorn informerar om eventuella behov. De kompetensutvecklingsinsatser som huvudmannen erbjuder består i regel av kommunövergripande satsningar som framför allt är ämnade för grund- och gymnasieskolan och är inte grundade i behov hos den anpassade grundskolan på skolenheten. Läraren samt de två elevassistenterna tar del av diskussioner och kompetenshöjande litteratur tillsammans med personal från andra skolor som undervisar i anpassad grundskola, men alla lärare har inte möjlighet att delta i detta sammanhang och insatserna är inte utifrån en analys av behoven hos den specifika skolenheten. Det saknas alltså ett systematiskt arbete kring kompetensutveckling utifrån en analys av behov hos den anpassade grundskolan på enheten.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Huvudmannen ger rektorn visst stöd som grundar sig i identifierade behov. Rektor ingår i en rektorsgrupp med övriga rektorer inom grundskolan där även skolchefen ofta närvarar. Flera av de övriga rektorerna har även

anpassad grundskola i sin verksamhet. Samordnaren för den anpassade skolan i kommunen leder en samverkansgrupp mellan kommunens anpassade grundskolor och deltar på de rektorsmöten då specifika frågor kring den anpassade grundskolan diskuteras. Det kan exempelvis handla om ansökningar till anpassat gymnasium eller frågor kring skolskjuts. Samordnaren utgör även ett viktigt stöd till rektorn gällande skolformsfrågor utifrån sin roll som biträdande rektor på skolenheten. Rektorn och biträdande rektor deltar även i ett nätverk i Värmland kring anpassad grundskola som initierats av kommunernas skolchefer och politiker.

Huvudmannens insatser för att stärka kontakterna med samhället är inte tillräckligt utvecklade för att fullt ut möta behoven för den anpassade grundskolan. Huvudmannen följer inte specifikt upp den anpassade grundskolans arbete med att samverka med det omgivande samhället men bistår med stöd då verksamheten själv efterfrågar det. Exempelvis har huvudmannen vid efterfrågan varit behjälplig kring transporter, både i kollektivtrafiken och genom tillgång till en minibuss. Vidare finns även tydliga förväntningar från huvudmannen och en organisation som medför att det finns ett väl fungerande samarbete mellan grundskola och anpassad grundskola som gynnar möjligheten till kontakter. Dock görs i övrigt få insatser för att underlätta den anpassade grundskolans kontakter med det omgivande samhället. Huvudmannen har inte heller följt upp att verksamheten har de resurser som krävs för detta i form av exempelvis studie- och yrkesvägledning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sitt arbete med att göra självständiga bedömningar av målluppfyllelsen för den anpassade grundskolan på skolenheten, så att de utgör ett tydligt underlag för beslut om vilka insatser huvudmannen behöver genomföra och vilket stöd som rektorn behöver.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen förvisso tar del av rektorns beskrivning av den anpassade grundskolans resultat, men i låg grad gör egna och självständiga bedömningar av huruvida den anpassade grundskolan uppnår sitt syfte att förbereda eleverna för sin personliga utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Huvudmannens analys av verksamhetens resultat och utvecklingsbehov bygger i hög grad på rektorns analys, och då rektorn i nuläget inte gör en fullständig uppföljning

och analys av den anpassade grundskolans resultat saknar huvudmannen dessutom tillräckligt underlag att förhålla sig självständigt och kritiskt till. Därav följer också att huvudmannen inte gör en egen bedömning av hur utbildningens förutsättningar påverkar måluppfyllelsen. Genom att skaffa sig en bättre bild av den anpassade grundskolans måluppfyllelse och genom att förvissa sig om att utbildningen har de förutsättningar som behövs för att uppnå sina syften kan huvudmannen också ta ett tydligare ansvar för att eleverna är rustade att bli aktiva samhällsmedborgare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen börjar med att tydligare separera uppföljningen av den anpassade grundskolan från uppföljningen av grundskolan. Det gäller att samla in och sammanställa relevant underlag specifikt för skolformen, exempelvis kunskapsresultat och resultat av trygghetsarbetet. Utifrån detta kan huvudmannen sedan göra en bedömning av exempelvis vilka behov av kompetens och kompetensutveckling som finns i den anpassade grundskolan på skolenheten, om utrustning och hjälpmedel är ändamålsenliga, men också om vilka insatser huvudmannen kan göra för att underlätta samverkan med andra aktörer och gynna kontakter med det omgivande samhället. Det är viktiga beståndsdelar i ett underlag för att huvudmannen ska kunna analysera sin verksamhet och göra en självständig bedömning av dess kvalitet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman

X Malin Lundquist

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundquist

I handläggningen av ärendet har även utredare Sara Algulin medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolenhetens elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5–6 maj 2025 samt genomförde en digital intervju med representanter för huvudmannen den 8 maj 2025. Besöket genomfördes av utredarna Sara Algulin och Maja Beckman.

Den anpassade grundskolan på Ferlinskolan, med Filipstads kommun som huvudman, omfattar högstadiet. På enheten finns även grundskola, men granskningen har endast omfattat den anpassade grundskolan. Eleverna läser åldersintegrerat och vid granskningstillfället var det åtta elever på den anpassade grundskolan på skolenheten.